

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Oksanen, M. (2020) Insinööriksi myös maahanmuuttajataustalla. Toolilainen, 2020:2, s. 22 - 23.

URL: http://www.tool.fi/wp-content/uploads/2020/05/TOOL_2_2020_Netti-1.pdf

Insinööriksi myös maahanmuuttajataustalla

Tekniikan suomenkielisiä amk-tutkinto-ohjelmissa opiskelee tätä nykyä enenevässä määrin sellaisia, joiden äidinkieli ei ole suomi. Miten heidän opintojaan voitaisiin sujuvoittaa ja näihin opintoihin haluavien tietä tasoittaa?

Syyrialainen Nour Alhabash opiskelee ensimmäistä vuotta LVI-talotekniikkaa Tampereen ammattikorkeakoulussa. Nour on valmistunut Koulutuskeskus Salpauksesta LVI-asentajaksi ja ehtinyt tehdä asentajan hommia ennen amk-opintojaan. Hän kertoo toisen asteen opintojen sujuneen melko mukavasti, vaikka suomen kieli tuotti jonkin verran vaikeuksia. Oli aikaa opetella ammattisanastoa, ja harjoittelu konkretisoi opittavat asiat.

Mutta amk-opinnot teoriapainotteisuuksineen ovatkin sitten tuottaneet hankaluuksia. Jos esimerkiksi fysiikan ja matematiikan asiat olisi opiskellut aiemmin omalla kielellään, ilmiöt olisi helpompi ymmärtää. Mutta koska sekä sisällöt ovat uusia että abstraktien ilmausten ymmärtäminen vaatii runsaasti sanakirjan avulla tehtävää selvitystyötä kotona, tulee opiskelusta todella rankkaa. Nourille ei myöskään ole ollenkaan mutkatonta tuottaa kieleltään ja muodoltaan konventioiden mukaisia LVI-dokumentteja ja raportteja.

Opinto-ohjaaja Heikki Yli-Rämi onkin sitä mieltä, että opiskelun sujumiseksi

Nourin opintojen eteneminen on syytä suunnitella yksilöllisesti pohtien tarkkaan, mihin kurseihin panostaa. Väljempi suunnitelma antaa mahdollisuuden keskittyä ja oppia asiat kunnolla, olkoonkin että aikaa kuluu enemmän. Nourin kaltaisille opiskelijoille myös kielellinen tuki on ensiarvoisen tärkeää. Se on sekä opettajien käyttämää selkeää ja selittävää ilmaisua että muun muassa ohjausta ammatillisten tekstien tuottamisessa kelvolliselle tasolle.

Yli-Rämin kollega Petri Murtomaa on kymmenen opinto-ohjaajavuotensa aikana huomannut konkreettisesti rakennustekniikan puolella maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden määrän kasvun. Aiempina vuosina ne harvat opiskelijat olivat suomen kielen taidoltaan vahvempia. Nykyään varsinkin polkuopinnot tuovat opiskelijoita, joilla selvästi on hankaluuksia suoriutua opinnoistaan. Kaikuja näistä ongelmista tulee lähinnä ryhmien opettajilta, ja opiskelijat itse ovat melko passiivisia hakeutumaan opinto-ohjaukseen.

Murtomaa painottaakin kielellisen ohjauksen tarvetta opintojen alusta lähtien niin, että ei oltaisi tilanteessa, jossa hyväksyttävän oppinnyksen ja kypsyysnäytteen kirjoittaminen osoittautuu lähes ylivoimaiseksi tehtäväksi. Myös kokeisiin valmistautuminen näyttäytyy vastausten perusteella usein siltä, että on epätoivoisesti opeteltu joitain tärpejä ulkoa.

TÄNÄ VUONNA JULKAISTUSSA Karvin raportissa ”Tekniikan korkeakoulutuk-

sen arviointi” tuodaan selkeästi esiin lähivuosien tarve lisääntyvälle työvoimalle tekniikan ja liikenteen alan asiantuntijatehtäviin. Raportissa todetaan jatkuvaa oppimista painottaen, että korkeakoulutukseen pääsemisen kynnyksen tulee tulevaisuudessa olla hyvin matala. Niinpä opiskelijaksi voi tulla eri tavoin ja opiskella voi eri tavoin. Raportissa painotetaan paitsi koulutukseen pääsyn ketteryyttä myös yksilöllisen ohjauksen ja tuen välineitä tavoiteltavan osaamisen saavuttamiseksi.

Toinen Karvin tuore julkaisu ”Taus-talla on väliä. Ulkomaalaistaustaiset opiskelijat korkeakoulupolulla.” kertoo ulkomaalaistaustaisten korkea-asteelle mahdollisesti siirtyvien nuorisoikäluokien koon kasvavan maassamme huomattavasti tulevina vuosina. Raportissa peräänkuulutetaan ennakoivaa varautumista tähän tilanteeseen. Mitä siis voitaisiin tehdä?

Tampereen korkeakouluyhteisössä on lähdetty liikkeelle Korko-hankkeen avulla tarjoamalla sekä ohjausta että

Nour Alhabash alkumatkalla ammattimiehestä asiantuntijaksi.

lisää kieliopintoja. Hankkeen tarkoituksena on sujuvoittaa maahanmuuttajataustaisten pääsyä korkeakoulutukseen ja kehittää siihen jo päässeiden edellytyksiä menestyä opinnoissaan sekä työllistyä. Tampereen ammattikorkeakoulu on nyt mukana SIMHE-palveluverkostossa (Supporting Immigrants in Higher Education in Finland), mikä mahdollistaa lisäresurssin antaa tehostettua koulutusohjausta Karvin arviointiraportissa linjatulla tavalla. Suosituksenahan on ottaa käyttöön yhteinen ja systemaattinen tunnistamisen tapa niin, että ulkomaalaistaustaisten hakijoiden ja opiskelijoiden seuranta ja tavoittaminen tulisivat mahdollisiksi ja sitä kautta niin viestinnän, ohjauksen kuin tuenkin kohdentaminen saataisiin toteutettua tarkoituksenmukaisesti.

MAAHANMUUTTAJATAUSTAT voivat olla kovin erilaisia. Joku suomalainen opiskelija on voinut viettää kouluvuotensa ulkomailla esimerkiksi vanhempien työkomennuksen takia, ja hänen kie-

lityksensä voi olla varsin puutteellinen suomenkielisiin korkeakouluopintoihin. Toinen etniseltä taustaltaan aivan eri ja lapsena Suomeen muuttanut voi hallita suomen kielen erinomaisesti.

Karvin arvioinnin tuloksista ilmenee kuitenkin huolestuttavana piirteensä se, että lukioissa varsin usein hyvän kielitaidon omaavia maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita – jopa Suomessa syntyneitä – on ohjattu suomi toisena kielenä -opetukseen. Siksi he eivät ole päässeet kehittämään kielitaitoaan korkeakoulutuksessa edellytettävälle tasolle.

Arviointiraportissa painotetaan myös, että korkeakouluopinnoissa tulee taata opiskelijoiden saavan tarpeitaan vastaavaa kieliovetusta johdonmukaisesti etenevällä opintopolulla. Korkeahanke onkin mahdollistanut tukityöpajat opinnoissa tehtävien tekstien jalostamiseksi: niin päästään ottamaan huomioon sekä oikeakielisuuden, tekstirakenteiden kuin ammatillisten konventioiden näkökulmat. Yhdessä Tampereen yliopiston kieltenopettajien kanssa luodaan

erilaisia ja eritasoisia valinnaisia kursseja auttamaan opiskelijoita kehittämään kielitaitoaan kohti asiantuntijatasoa.

MONELLE VARSIN ERINOMAINEN ratkaisu olisi erillishakuna toteutettava korkeakouluopintoihin valmentava koulutus. Siihen on hankerahoituksella tehty valmiiksi 30 opintopisteen laajuinen opetussuunnitelma, ja samoin sitä on jo useissa ammattikorkeakouluissa ehditty toteuttaa sekä verkossa että lähiopetuksena niin yleisenä kuin eri aloille kohdistettuna kokonaisuutena.

MITÄ TAVALLINEN TEKNIIKAN riviopettaja voi tehdä? Voi reflektoida omaa kielenkäyttöään ja pohtia, kuinka viestiä entistä selkeämmin ja yksiselitteisemmin niin kirjoittaen kuin puhuenkin – muistaen myös ilmeet, eleet ja äänen tehokeinot. On myös hyvä olla selvillä, mitä tukea opiskelijalle on tarjolla, jotta osaa ohjata hänet sen pariin.